

ทฤษฎีและการปฏิบัติในการรับภาษาที่สอง : มรรควิธีบูรณาการ นาม-รูป

(Theory and Practice in Second Language Acquisition: The Nāma-Rūpa Integration Approach)

ประพาศน์ พุทธิประภา

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนภาษาที่สองในปัจจุบันปรากฏผลว่า “การรับภาษา” (Language Acquisition) มีประสิทธิภาพมากกว่า “การเรียนรู้ภาษา” (Language Learning)

การรับภาษาเป็นกระบวนการทางธรรมชาติ (Natural Process) ส่วนการเรียนรู้ภาษาเป็นวิธีการเทียม (Artificial Method)

โดยทั่วไปการสอนภาษาที่สองมีลักษณะเป็นวิธีการเทียมมากกว่ากระบวนการทางธรรมชาติ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาพัฒนาการในปัจจุบัน จึงเสนอแนะว่าควรหากลวิธีทำให้ “การเรียนรู้” กลายเป็น “การรับ” ภาษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้เพื่อให้การสอนภาษาที่สองเกิดผลสัมฤทธิ์เร็วขึ้น

ปัญหาอยู่ที่ว่า “คนเรารับภาษาได้อย่างไร” ตามหลักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาพัฒนาการ มีคำตอบว่าเราต้องอาศัย “เครื่องรับภาษา” (Language Acquisition Device : LAD) คือ สมองซีกซ้าย ซึ่งมีหน้าที่รับภาษาเข้า และส่งภาษาออกเพื่อการสื่อสาร

เครื่องรับภาษาสามารถ “รับเข้า” และ “ส่งออก” ข้อมูลได้เหมือนคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่เข้าใจได้จะเข้าสู่สมองซีกซ้ายตอนล่าง ซึ่งทำหน้าที่รับ “ความเข้าใจ” (comprehension) แล้วส่งขึ้นไปยังสมองซีกซ้ายตอนบน ซึ่งมีหน้าที่ “แสดงออก” (production) เป็นภาษาต่อไป กระบวนการรับภาษาที่ว่านี้ต้องอาศัยทั้ง เวลา ปริมาณ คุณภาพ และความหลากหลายของข้อมูล ทฤษฎีการรับภาษาที่สองทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งเป็นที่กล่าวถึงกันมากในขณะนี้ยึดถือหลักการดังกล่าวเป็นสำคัญ

บรรดาสถาปัตยกรรมทางทฤษฎีทั้งหลายที่มีผู้ตั้งขึ้นในปัจจุบันนี้ มีอยู่สมมุติฐานหนึ่ง ซึ่งน่าเชื่อถือมากที่สุดคือ “สมมุติฐานรับเข้า” (Input Hypothesis) ซึ่งกล่าวว่า เราจะรับภาษาได้ดีที่สุดถ้ามีข้อมูลภาษาที่เข้าใจได้ (comprehensible input) อย่างเพียงพอ (Krashen, 1985)

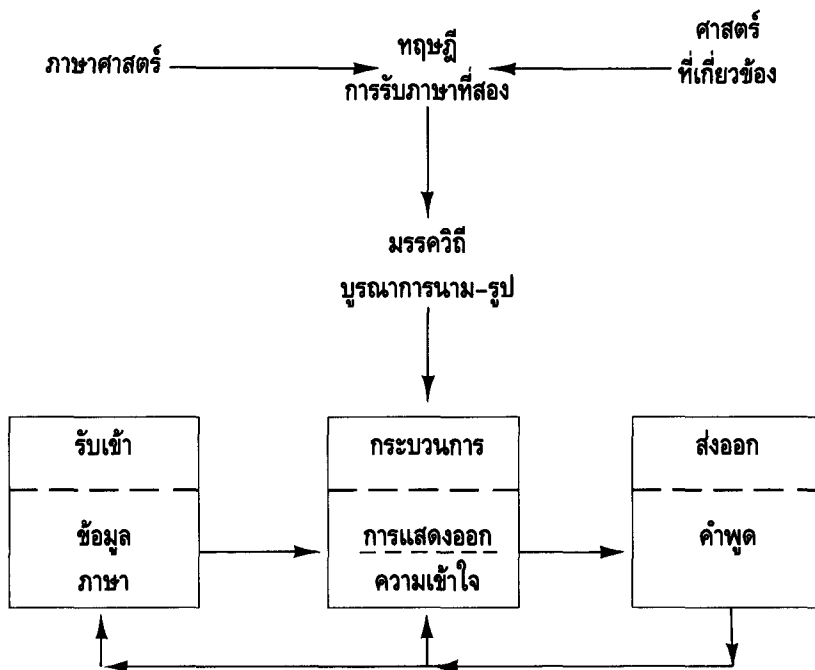
เพื่อสร้างต้นแบบทางทฤษฎีและการปฏิบัติในการรับภาษาที่สองตามสมมุติฐานข้างต้นและหลักพุทธศาสนา ผู้เขียนเกิดความคิดว่ามนุษย์ประกอบขึ้นด้วย “นาม” กับ “รูป” หรือ “ใจ” กับ “กาย” ดังนั้น “เครื่องรับภาษา” ของเราจึงอยู่ที่ “ใจ” และเมื่อเกิดความเข้าใจแล้วย่อมสามารถแสดงออกเป็นภาษาได้โดยทาง “กาย” ต่อไป

ทำอย่างไร “ใจ กับ กาย” ของเราจึงจะสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวได้ “การเจริญสมาธิ” คือ คำตอบของพระพุทธเจ้า (Mahāsi Sayādaw, 1978)

มีผลงานวิจัยเป็นจำนวนมากยืนยันว่าการฝึกสมาธิจน “นาม กับ รูป” เกิด “บูรณาการ” เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้นสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (เจก ธนะสิริ, ๒๕๒๙; อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, ๒๕๓๓)

อย่างไรก็ตาม เท่าที่ผู้เขียนทราบยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาด้วยวิธีฝึกสมาธิตามหลักพุทธศาสนา นอกจากคำยืนยันว่าในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน นั้น ถ้ามีสมาธิคือกายและใจประสานกันก็จะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น ในการฟัง “หูฟัง ใจก็ต้องฟังไปพร้อมกับหูด้วย ถ้าใจไม่ฟัง แม้เสียงจะกระทบหูก็ไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ใจจึงต้องฟังด้วย ใจจะฟังก็ต้องมีสมาธิ คือ ตั้งใจฟัง” (สมเด็จพระญาณสังวร, ม.ป.ป. : ๘๖)

เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น จึงขอเสนอต้นแบบทางทฤษฎีและการปฏิบัติในการรับภาษาที่สองโดยมรรควิถีบูรณาการนาม-รูป มาให้ดู ดังแผนภาพข้างล่างนี้

ตามแผนภาพนี้มรรควิถีบูรณาการนาม-รูปเป็นวิธีการที่เกิดขึ้นโดยอาศัยทฤษฎีและการปฏิบัติในการรับภาษาที่สอง ซึ่งยึดหลักวิชาภาษาศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาศาสตร์

เชิงจิตวิทยาพัฒนาการกับหลักพุทธศาสนาเป็นหัวใจสำคัญ เมื่อเครื่องรับภาษาคือสมองได้รับข้อมูลที่เข้าใจได้ก็จะจัดกระทำกับข้อมูลนั้นภายในสมองตามกระบวนการรับภาษา คือสมองซีกซ้ายตอนล่างรับความเข้าใจแล้วส่งขึ้นไปยังสมองซีกซ้ายตอนบนเพื่อแสดงออกเป็นคำพูด (หรือสัญลักษณ์แทนคำพูด) ซึ่งแสดงว่าการรับภาษาเกิดขึ้นอย่างครบวงจรแล้ว คือผู้รับภาษามีทั้ง “สมรรถภาวะ” (competence) และ “กฤตกรรม” (performance) ทางภาษาโดยสมบูรณ์

ในฐานะผู้เชี่ยวชาญภาษาศาสตร์ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ผู้เขียนได้พยายามนำทฤษฎีการรับภาษาที่สองซึ่งอธิบายนี้ไปสู่การปฏิบัติ โดยทดลองสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กเล็กที่พูดภาษาอื่นในชีวิตประจำวันทุกภาคทั่วประเทศ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ และปัจจุบันนี้ก็ยังคงดำเนินการวิจัยอยู่อย่างต่อเนื่อง

ยิ่งไปกว่านั้น ขณะนี้ผู้เขียนก็กำลังจะทดลองสอนภาษาอังกฤษด้วยมรรควิธีบูรณาการนาม-รูปอย่างสมบูรณ์แบบ โดยให้ผู้เรียนในกลุ่มทดลองเจริญสมาธิก่อนการเรียนทุกคาบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับกลุ่มควบคุมที่มีได้เจริญสมาธิก่อนการเรียนอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กองวิชาการ, สปช. การวิจัยการทดลองใช้เทคนิคการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแบบรับภาษา. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- เอก ธนะสิริ. **สมาธิกับคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ : บริษัท แปลน พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๒๙.
- สมเด็จพระญาณสังวร. “หลักการทำสมาธิเบื้องต้น” ใน **Buddhism**. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. **วิทยาศาสตร์ของการฝึกจิต**. กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๓.
- Brudhiprabha, Prapat. "The Nāma-Rūpa Integration Approach to Second Language Acquisition: From 'Hearsay' to 'Research' " **Manutsart Paritat**. 11/1 (1989): 52-61.
- Garnham, Alan. **Psycholinguistics: Central Topics**. London: Methuen & Co. Ltd., 1985.
- Krashen, Stephen D. **Inquiries & Insights: Second Language Teaching Immersion & Bilingual Education Literacy**. Hayward, CA.: Alemany Press, 1985.
- Mahāsī Sayādaw. **Practical Vipassanā Meditational Exercises**. Rangoon: Buddhasāsānā-nuggaha Association, 1978.
- Steiberg, Danny D. **Psycholinguistics: Language, Mind, and World**. London: Longman Group Limited, 1982.